

Analiza arkusza organizacji szkoły podstawowej z oddziałami przedszkolnymi w Gminie Osiek na rok szkolny 2020/2021

I. Podstawy prawne tworzenia arkusza organizacji szkół

1. Ustawa z 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe – *Dz. U. z 2020 r. poz. 910 ze zm.*
2. Rozporządzenie MEN z 28 lutego 2019 r. w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli ⁽¹⁾ – *Dz. U. z 2019 r. poz. 502*
3. Rozporządzenie MEN z 3 kwietnia 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół ⁽²⁾ – *Dz. U. poz. 639 oraz z 2020 r. poz. 1008*
4. Rozporządzenie MEN z dnia 12 sierpnia 1999 r. w sprawie w sprawie sposobu nauczania szkolnego oraz zakresu treści dotyczących wiedzy o życiu seksualnym człowieka, o zasadach świadomego i odpowiedzialnego rodzicielstwa, o wartości rodziny, życia w fazie prenatalnej oraz metodach i środkach świadomej prokreacji zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego ⁽³⁾ – *Dz.U. z 2014 r. poz. 395, z 2017 r. poz. 1117*

II. Uwagi ogólne

1. Arkusze są tworzone w programie w formie elektronicznej lub ręcznej. Proponuje się ujednoczyć sposób zapisu w tabeli głównej arkusza. Opracowując te ustalenia warto pamiętać o zapisach rozporządzenia ⁽¹⁾ a także innych zasadach obowiązujących przy tworzeniu arkusza, w tym:
 - 1) Tabela główna ma dwie części (górną i dolną), dla których osobno podlicza się godziny: jedna, zawierająca wszystkie zadania szkoły, które można przypisać do oddziałów oraz druga, zawierająca te zadania, których przypisać tak się nie da. Proponuje się ujednoczyć zapisy (łącznie z kolejnością wpisywania zajęć np. zgodnie *rozporządzeniem MEN* ⁽²⁾), co ułatwia ich weryfikację.
 - 2) Warto przyjąć, aby zajęcia pomocy psychologiczno-pedagogicznej były przypisane do oddziałów – pomoc psychologiczno-pedagogiczną planuje się wg potrzeb konkretnych uczniów; nie powinno się planować takich zajęć „na wszelki wypadek”. Jeśli już w czasie tworzenia arkusza wiadomo, że konkretnym uczniom taka pomoc będzie potrzebna, to wiadomo, do których oddziałów zajęcia należy przypisać.
 - 3) Inaczej jest z obowiązkami nauczycieli wsparcia (biblioteka, pedagog, psycholog, logopeda, nauczyciel świetlicy) – te powinny być „na szkołę”, można ewentualnie podzielić je na szkołę i przedszkole, jeśli są w szkole oddziały przedszkolne.
2. Analizując arkusz i określając konieczny zakres zadań szkoły przyjęto następujące zasady:
 - 1) Decyzje co do zwiększenia liczby godzin zajęć obowiązkowych - §3 *rozporządzenia* ⁽²⁾ oraz dodatkowych podziałów na grupy - §7 *ust. 3 rozporządzenia* ⁽²⁾ proponuje się podejmować w sierpniu (a nawet później), gdy lepiej będzie można ocenić możliwości finansowe.

Jednocześnie odroczenie tych decyzji powoduje, że godziny te nie będą służyły „tworzeniu etatów”, a będą przeznaczone na zajęcia potrzebne uczniom (nie nauczycielom). Przyjęto, że takich godzin w analizowanych arkuszach być nie powinno.

- 2) Wychowanie do życia w rodzinie – liczba godzin tych zajęć, to 14 godzin rocznie, a w wymiarze tygodniowym to 0,37 godziny. Do tego dochodzi jeszcze 0,13 godziny z tytułu podziału na dziewczęta i chłopców (5 godzin rocznie) ale nie zawsze jest to konieczne, gdyż można na tych zajęciach tworzyć grupy międzyoddziałowe (nie międzyklasowe), z tym, że grupa taka nie może liczyć więcej niż 28 uczniów.
- 3) Doradztwo zawodowe – wymagany wymiar godzin tych zajęć to minimum 10 godzin rocznie (można przyznać więcej), a w wymiarze tygodniowym to 0,2631 godziny co zaokrąglić należy do 0,27. Przyjęto zasadę, że zwiększono ten wymiar do 0,28 tygodniowo.

III. Uwagi dotyczące weryfikowanego arkusza organizacji

Weryfikacji arkusza dokonano w kwietniu 2021 r.

Szkoła Podstawowa w Osieku jest zasadniczo jednociągowa (w klasie 6 i 7 występują po dwa oddziały) z ośmioma klasami ogólnodostępnymi. W strukturze szkoły występują trzy oddziały przedszkolne. Nie ma konieczności podziału oddziału na grupy ponieważ liczebność oddziału nie przekracza zapisów prawa. Stan osobowy uczniów i wychowanków w szkole oraz liczbę oddziałów przedstawia tabela.

2020/2021	Liczba uczniów			Liczba oddziałów
	ogółem	dziewcząt	chłopców	
Szkoła				
Klasa 1	11	4	7	1
Klasa 2	25	15	10	1
Klasa 3	21	8	13	1
Klasa 4	17	7	10	1
Klasa 5	12	5	7	1
Klasa 6	34	12	22	2
Klasa 7	36	14	22	2
Klasa 8	19	10	9	1
razem	175	75	100	10
oddz. przedszkolny	50	17	33	3
ogółem	225	92	133	13

Uwagi i propozycje dotyczące analizowanego arkusza:

1. Wychowanie fizyczne – biorąc pod uwagę liczebność dziewcząt (26) w klasach 6 - 7 istnieje możliwość połączenia w grupę międzyklasową, co daje 1 grupę dziewcząt – § 7 ust.1 pkt 7 rozporządzenie MEN⁽²⁾. Oznacza to w arkuszu 4 godzin mniej.
2. Muzyka, plastyka – istnieje możliwość zastosowania łączenia klasy 4 i 5 na zajęciach muzyki i plastyki - § 13 ust. 2 rozporządzenia MEN⁽¹⁾. Oznacza to w arkuszu 2 godziny mniej (po 1 godz. muzyki i plastyki).

3. Doradztwo zawodowe - minimalny wymiar godzin doradztwa zawodowego wynosi 10 godzin rocznie co daje 0,28 godziny tygodniowo. W przypadku 3 oddziałów daje to w zaokrągleniu 0,84 godziny tygodniowo. Można również w arkuszu wpisać 10 godz. rocznie i nie liczyć do ogólnej puli godzin. Oznacza to, że w arkuszu może być 0,15 godziny mniej z sumy godzin.
4. Wychowanie do życia w rodzinie - wymiar godzin WDŻR wynosi 14 godzin rocznie co daje 0,37 godziny tygodniowo przy maksymalnie liczących nie więcej niż 28 uczniów grupach międzyoddziałowych - § 3 ust. 2 rozporządzenia MEN⁽³⁾. W przypadku gdy obowiązkowy podział na dziewczęta i chłopców wymusza podział na grupy, trzeba do tego dodać 0,13 godziny (5 godz. rocznie). Taka sytuacja zachodzi w klasie 5 i 8. W klasie 6 i 7 można połączyć dziewczęta i chłopców z wszystkich oddziałów tego rocznika w jedną grupę dziewcząt i jedną grupę chłopców, co powoduje, że można zdjąć po 0,13 godziny dla tych roczników. Wynika z tego, że w arkuszu można zdjąć 0,26 z sumy godzin.

Wnioski

1. Przy tak przyjętych założeniach arkusz ogółem powinien zawierać o 6,41 mniej godzin.
2. Oszczędności oszacowano na około 31 tys. zł/rok z zastosowaniem rozliczenia godzinowego (*liczba godzin zajęć w tygodniu x 4 tygodnie w miesiącu x 12 m-cy x stawka godzinowa wynosząca ok. 100 zł brutto dla nauczyciela dyplomowanego z kosztami pracodawcy*).
3. Uwzględniając liczbę dzieci korzystających z wychowania przedszkolnego można zredukować do 2 liczbę oddziałów przedszkolnych – szacowana oszczędność to 1 etat nauczyciela – ok. 78 tys. zł/rok.
4. Należy zauważyć, że w przedłożonym arkuszu nie przypisano godzin wychowania do życia w rodzinie w klasie 4.
5. Proponuje się rozważyć zwiększenie wymiaru etatu nauczyciela bibliotekarza do 0,4 etatu.
6. W arkuszu należy wpisywać ogólną liczbę uczniów w oddziale z podziałem na dziewczęta i chłopców. Brak tych danych utrudnia weryfikację arkusza.

IV. Wyciąg z rozporządzeń MEN wg oznaczeń pkt I

1) Rozporządzenie MEN z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli - Dz. U. poz. 502 -wyciąg-

- § 5.1. Liczba dzieci w oddziale przedszkola wynosi nie więcej niż 25. Oddział przedszkola obejmuje dzieci w zbliżonym wieku, z uwzględnieniem ich potrzeb, zainteresowań, uzdolnień oraz rodzaju niepełnosprawności.
2. Liczba uczniów w oddziale klas I-III szkoły podstawowej wynosi nie więcej niż 25.
 3. Jeżeli do oddziału klasy I, II lub III szkoły podstawowej, w okresie od rozpoczęcia do zakończenia zajęć dydaktyczno-wychowawczych, zostanie przyjęty z urzędu uczeń zamieszkały w obwodzie tej szkoły, dyrektor szkoły podstawowej może:
 - 1) zwiększyć liczbę uczniów w danym oddziale powyżej liczby określonej w ust. 2, nie więcej jednak niż o 2, albo
 - 2) podzielić dany oddział za zgodą organu prowadzącego oraz po poinformowaniu rady oddziałowej, o której mowa w art. 83 ust. 2 pkt 1 ustawy.

4. Jeżeli w przypadku, o którym mowa w ust. 3, liczba uczniów w oddziale zwiększy się więcej niż o 2, dyrektor szkoły podstawowej, po poinformowaniu rady oddziałowej, dzieli dany oddział.
5. Oddział, w którym liczbę uczniów zwiększono zgodnie z ust. 3 pkt 1, może funkcjonować ze zwiększoną liczbą uczniów w ciągu całego etapu edukacyjnego.

§ 6. 1. Liczba dzieci w oddziale przedszkola integracyjnego i oddziale integracyjnym w przedszkolu ogólnodostępnym oraz liczba uczniów w oddziale szkoły integracyjnej i oddziale integracyjnym w szkole ogólnodostępnej wynosi nie więcej niż 20, w tym nie więcej niż 5 dzieci lub uczniów niepełnosprawnych.

2. Jeżeli dziecko uczęszczające do oddziału przedszkola integracyjnego albo oddziału integracyjnego w przedszkolu ogólnodostępnym albo uczeń uczęszczający do oddziału szkoły integracyjnej albo oddziału integracyjnego w szkole ogólnodostępnej uzyska orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane z uwagi na niepełnosprawność w trakcie roku szkolnego, dyrektor przedszkola lub szkoły może zwiększyć liczbę dzieci lub uczniów niepełnosprawnych w danym oddziale, powyżej liczby określonej w ust. 1, nie więcej jednak niż o 2, za zgodą organu prowadzącego oraz po zasięgnięciu opinii rodziców dzieci lub uczniów uczęszczających do tego oddziału.
3. Oddział, w którym liczbę dzieci lub uczniów niepełnosprawnych zwiększono zgodnie z ust. 2, może funkcjonować ze zwiększoną liczbą dzieci lub uczniów niepełnosprawnych w ciągu całego etapu edukacyjnego.
4. Doboru dzieci i uczniów do oddziału integracyjnego dokonuje dyrektor przedszkola lub szkoły za zgodą ich rodziców, z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych dzieci i uczniów, w tym dzieci i uczniów niepełnosprawnych.

§13.1. W szkole obowiązkowe zajęcia edukacyjne są organizowane w oddziałach, w grupie oddziałowej, grupie międzyoddziałowej, grupie międzyklasowej lub grupie międzyszkolnej zgodnie z zasadami określonymi w przepisach wydanych na podstawie art. 47 ust. 1 pkt 3 ustawy.

2. Jeżeli w szkole podstawowej jest organizowane nauczanie w klasach łączonych, to:
 - 1) obowiązkowe zajęcia edukacyjne w klasie I, z wyjątkiem edukacji muzycznej, edukacji plastycznej i wychowania fizycznego, prowadzi się bez łączenia tych klas z innymi klasami;
 - 2) w klasach II i III co najmniej połowę wymiaru godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych, z wyjątkiem edukacji muzycznej, edukacji plastycznej i wychowania fizycznego, prowadzi się bez łączenia tych klas z innymi klasami;
 - 3) w klasach IV-VII co najmniej połowę wymiaru godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych, z wyjątkiem muzyki, plastyki i wychowania fizycznego, prowadzi się bez łączenia tych klas z innymi klasami;
 - 4) obowiązkowe zajęcia edukacyjne w klasie VIII, z wyjątkiem wychowania fizycznego, prowadzi się bez łączenia tych klas z innymi klasami.

2) Rozporządzenie MEN z dnia 3 kwietnia 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół – Dz. U. poz. 639 oraz z 2020 r. poz. 1008 -wyciąg-

§ 2. 1. Ramowy plan nauczania określa:

- 1) tygodniowy, (...) wymiar godzin dla uczniów poszczególnych klas lub semestrów w danym typie szkoły przeznaczonych na realizację:
 - a) obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego, w toku których odbywa się edukacja wczesnoszkolna, nauczanie przedmiotów lub bloków przedmiotowych, o których mowa w § 4 ust. 2, (...)
 - c) zajęć z wychowawcą, w szczególności zajęć dotyczących istotnych problemów społecznych: zdrowotnych, prawnych, finansowych, klimatycznych i ochrony środowiska;
- 2) minimalny tygodniowy wymiar godzin zajęć rewalidacyjnych dla uczniów niepełnosprawnych;
- 3) minimalny wymiar godzin zajęć z zakresu doradztwa zawodowego;
- 4) tygodniowy, (...) wymiar godzin do dyspozycji dyrektora szkoły przeznaczonych na:

a) zajęcia rozwijające zainteresowania i uzdolnienia uczniów, w szczególności zajęcia związane z kształtowaniem aktywności i kreatywności uczniów, (...)

3. Ramowy plan nauczania obejmuje również:

- 1) zajęcia religii lub etyki, realizowane zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty;
- 2) zajęcia wychowania do życia w rodzinie, realizowane zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 4 ust. 3 ustawy z dnia 7 stycznia 1993 r. o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży;
- 3) naukę języka mniejszości narodowej, języka mniejszości etnicznej, języka regionalnego oraz naukę własnej historii i kultury, realizowane zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 13 ust. 3 ustawy o systemie oświaty;
- 5) dodatkowe zajęcia edukacyjne, o których mowa w art.109 ust. 1 pkt 2 ustawy, zwane dalej „dodatkowymi zajęciami edukacyjnymi”, zajęcia języka migowego oraz naukę geografii państwa, z którego obszarem kulturowym utożsamia się mniejszość narodowa, o której mowa w przepisach wydanych na podstawie art.13 ust. 3 ustawy o systemie oświaty;
- 6) zajęcia z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej realizowane zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art., 47 ust. 1 pkt 5 ustawy - Prawo oświatowe;

§ 3. 1. Organ prowadzący szkołę, na wniosek dyrektora szkoły, może dodatkowo przyznać nie więcej niż 3 godziny tygodniowo dla każdego oddziału (grupy międzyoddziałowej lub grupy międzyklasowej) w danym roku szkolnym, (...) na:

- 1) okresowe lub roczne zwiększenie liczby godzin wybranych obowiązkowych zajęć edukacyjnych;
 - 2) realizację dodatkowych zajęć edukacyjnych;
 - 3) realizację zajęć języka migowego;
 - 4) naukę geografii państwa, z którego obszarem kulturowym utożsamia się mniejszość narodowa, o której mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 13 ust. 3 ustawy o systemie oświaty.
2. W przypadku wprowadzenia do rozkładu zajęć, o którym mowa w § 4 ust. 1, dodatkowych zajęć edukacyjnych udział uczniów w tych zajęciach jest obowiązkowy.

§ 7. 1. W klasach IV-VI szkoły podstawowej, (...) podział na grupy jest obowiązkowy:

- 1) na obowiązkowych zajęciach z informatyki w oddziałach liczących więcej niż 24 uczniów; zajęcia mogą być prowadzone w grupie oddziałowej lub międzyoddziałowej liczącej nie więcej niż 24 uczniów; liczba uczniów w grupie nie może przekraczać liczby stanowisk komputerowych w pracowni komputerowej;
- 2) na obowiązkowych zajęciach z języków obcych nowożytnych w oddziałach liczących więcej niż 24 uczniów; zajęcia mogą być prowadzone w grupie oddziałowej lub międzyoddziałowej liczącej nie więcej niż 24 uczniów; przy podziale na grupy należy uwzględnić stopień zaawansowania znajomości języka obcego nowożytnego;
- 3) na nie więcej niż połowie godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego, dla których z treści programu nauczania wynika konieczność prowadzenia ćwiczeń, w tym laboratoryjnych - w oddziałach liczących więcej niż 30 uczniów;
- 7) na obowiązkowych zajęciach wychowania fizycznego; zajęcia mogą być prowadzone w grupie oddziałowej, międzyoddziałowej lub międzyklasowej, a w przypadku zespołu szkół - także w grupie międzyszkolnej, liczącej nie więcej niż 26 uczniów, z tym że jeżeli w skład grupy oddziałowej, międzyoddziałowej, międzyklasowej lub międzyszkolnej wchodzi uczniowie posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na niepełnosprawność uczęszczający do oddziałów integracyjnych lub uczniowie oddziałów specjalnych, liczba uczniów w grupie nie może być większa niż liczba uczniów odpowiednio w oddziale integracyjnym lub oddziale specjalnym określona w przepisach wydanych na podstawie art. 111 ustawy - Prawo oświatowe.

4. W klasach IV-VI szkoły podstawowej, (...) zajęcia wychowania fizycznego, w zależności od realizowanej formy tych zajęć, mogą być prowadzone łącznie albo oddzielnie dla dziewcząt i chłopców.

3) Rozporządzenie MEN z dnia 12 sierpnia 1999 r. w sprawie sposobu nauczania szkolnego oraz zakresu treści dotyczących wiedzy o życiu seksualnym człowieka, o zasadach świadomego i odpowiedzialnego rodzicielstwa, o wartości rodziny, życia w fazie prenatalnej oraz metodach i środkach świadomej prokreacji zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego ⁽³⁾ – Dz.U. z 2014 r. poz. 395, z 2017 r. poz. 1117 – wyciąg -

- § 3. 1. Na realizację zajęć w szkołach publicznych przeznaczają się, w każdym roku szkolnym, dla uczniów poszczególnych klas, po 14 godzin, w tym po 5 godzin z podziałem na grupy dziewcząt i chłopców.
2. Zajęcia są organizowane w oddziałach albo liczących nie więcej niż 28 uczniów grupach międzyoddziałowych.